

ESPais SINGULARS. LLEIDA. PALAU DE VIDRE

El **1864** s'inauguren els **Camps Elisis**: uns grans jardins romàntics d'estil francès al marge esquerre del Segre que signifiquen la primera obertura de Lleida fora les muralles. El **Palau de Vidre** es construeix 100 anys més tard, el 1965, projecte de l'enginyer Josep Maria Cots Massana i es caracteritza per una expressiva estructura de formigó armat i àmplies façanes vidriades.

L'any 2007 l'Ajuntament de Lleida recupera i amplia el parc dels Camps Elisis, unint-los amb el Parc del Segre. L'àmbit qualificat de zona verda amb el nou POUM aprovat inicialment el 2018 té una superfície de pulmó verd que supera les **13Ha** de superfície.

Els Camps Elisis també han estat sempre vinculats a la Fira. La **tradició firal de Lleida** està documentada des de 1232 quan el rei Jaume I va concedir a la ciutat la fira anual de 10 dies per **Sant Miquel**, al mes de setembre. És una de les fires més antigues dels Països Catalans.

1. Contingut i programa funcional:

La ubicació del parc a la riba esquerra del Segre, davant de la ciutat, converteix aquesta àrea en la millor panoràmica de Lleida i de la Seu. Els usos han estat principalment lúdics, i gràcies a la disponibilitat d'espai sempre ha acollit actes festius de gran afluència de públic: fires, concerts, festes majors, etc.

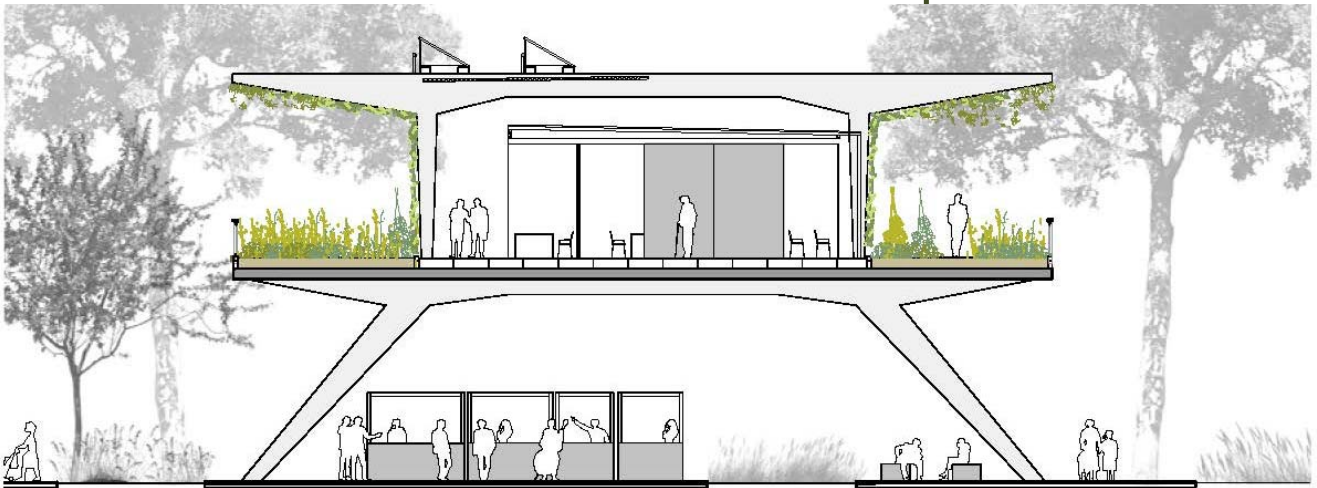
La construcció del **Palau de Vidre** va respondre a la necessitat que alguns d'aquests actes es realitzessin sota cobert. Es tractava del **primer pavelló de la Fira**, construït a sobre de l'estany de la mateixa dimensió. El pavelló número 2, alineat amb el primer és tan sols una coberta que segueix les alineacions del Palau de Vidre i del Passeig Central dels plataners, i amplia la superfície coberta d'exposició. Però al cap de 20 anys de la construcció del Palau de Vidre ja s'edifica el pavelló número 3, amb una superfície molt major, més capacitat i prestacions tècniques.

Ara que el recinte firal tancat es concentra al voltant del pavelló 3, el pavelló 1 i 2 molt més vinculats al verd i a l'espai lliure, es proposen més com a aixopluc o **cobertes porxades**, sense tancaments, en suport del recinte firal principal i del propi parc. El Plec de bases i la Participació ciutadana ja apunten una obertura de la planta baixa del Palau. Aquesta actuació és primordial per a integrar l'edifici al parc. I perquè això sigui així és necessari prescindir del tancament de vidre i alçar la rasant de la planta baixa per acostar-la a la de l'entorn exterior; permetent que les fires i els actes puguin ser un **recorregut continu entre l'espai obert i l'espai cobert**.

L'ús proposat en planta baixa és doncs el d'**espai públic cobert**, amb flexibilitat per a acollir-hi actes com els actuals.

La planta superior en canvi, dificulta els actes amb gran afluència i requereix d'un nombre elevat d'ascensors, escales i més mesures de seguretat. En aquesta planta primera es proposa un programa de format més petit que es pugui ajustar a **les demandes de la societat actual i prevegi les de la societat futura**. La sostenibilitat és un concepte econòmic, social i ecològic entre la societat i el medi ambient, com a forma d'organitzar l'activitat humana per tal que els seus membres puguin satisfer les seves necessitats actuals al mateix temps que es manté la biodiversitat i els ecosistemes naturals. Es proposa **transformar el Palau de Vidre en el Palau del Verd**: una "escola" que mostri i practiqui actuacions dirigides a aconseguir una millor qualitat ambiental i paisatgística del nostre entorn. Un **equipament d'educació ambiental i paisatge** amb jardins verticals interiors, horts urbans, aprofitament de l'aigua pluvial, plaques fotovoltaïques i ventilació natural. Un edifici demostratiu obert a la ciutadania que doni a conèixer i estengui la cultura de la sostenibilitat. Pot oferir programes d'activitats per a adults i famílies, servei de préstec de materials, cursos d'auto fabricació ambiental, cursos a escoles, entitats, comerços, etc. Exemples d'usos similars són la Fàbrica del Sol de Barcelona, o el Punt Eco a la mateixa ciutat de Lleida.

És molt important però **definir un sistema de gestió** capaç d'anar més enllà del component educatiu i que doni un ús intensiu a diari. La proximitat amb el Servei Municipal de Jardineria pot facilitar les coses, i també es pot pensar en concessions a entitats o associacions que gestionin part del manteniment dels horts urbans. Cal valorar costos de manteniment per a conscienciar i coresponsabilitzar els usuaris i estudiar models de cooperativisme i auto-construcció col·lectiva que permetin la millora constant d'aquest nou espai urbà.

2. Qualitat arquitectònica:

Imatge. Es proposa un nou **Palau ocupat pel verd**: una planta baixa amb parterres tous i durs, amb continuïtat amb el Parc del Segre, que permetin els usos proposats i al mateix temps millorin la permeabilitat del sòl i la qualitat ambiental essent més curosos amb el cycle de l'aigua. I una planta primera semi-descoberta: on les dues façanes nord i sud, s'alliberen de façana i coberta i es converteixen en parcel·les d'hortos urbans amb aportació directe de sol i pluja. El mòdul central d'aquesta planta superior es converteix en aules polivalents, les úniques climatitzades, que s'ubiquen alternades entre dos patis que aporten llum i arbrat a la planta pública. La coberta en l'espina central és una oportunitat per a la captació solar o per a una coberta enjardinada si escau.

Patrimoni. Es proposa mantenir i posar en valor l'estructura de formigó com a tret característic de l'arquitectura brutalista dels anys 60, alliberant-la d'envans i elements adossats. La restauració de totes la façanes de vidre és una actuació molt cara i incompatible amb la voluntat d'un palau obert a l'exterior. Tot i així es proposa restaurar i mantenir la façana tester oest, amb les escales exteriors i tota la fusteria original de vidre, com a petjada històrica de l'edifici original.

3. Innovació i sostenibilitat

Per a ser eficient cal abordar tres estratègies: **la gestió de l'aigua, la gestió de l'energia i el cycle de vida dels materials i la gestió del verd i la biodiversitat.**

Gestió del verd i la biodiversitat

Els plataners actuals amb capçades de 13 i 15m d'amplada i més de 25m d'alt són un patrimoni natural considerable, tot i així cal diversificar i garantir una estructura i continuïtat de la vegetació que afavoreixi la biodiversitat. Cal treballar en 3 estrats diferents: **estrat arbori** (completant-lo amb noves unitats de capçada més petita i 6-7m d'alçada), **estrat arbustiu** (de nova plantació i amb diversitat d'espècie, estructura i alçada) i **estrat herbaci** (cespitoses adaptades al trepig i altres tipus de prat sec amb més interès faunístic).

Gestió de l'aigua

Triar espècies autòctones amb poc requeriment hídric. Afavorir processos d'infiltració de l'aigua al sòl fomentant la recàrrega d'aqüífers i reduint els efectes de l'erosió superficial de les aigües pluvials. Utilitzar reg per degoteig i tecnologies per a la seva màxima eficiència.

Gestió de l'energia i cycle de vida dels materials

Prioritzar materials **reciclatos i reciclables** i estudiar alternatives per l'autosuficiència energètica com plaques solars fotovoltaïques, bombes de calor, etc.

